

DEX TARAFINDAN YAYIMLANAN KİTAPLARI

Senden Önce Ben
Sevgilinden Son Mektup
Sonsuza Dek Sen
O Yıldızın Altında
Bir Artı Bir
Ardında Bıraktığın Kadın
Başkasının Ayakkabısı

GELİNLER GEMİSİ

Orijinal adı: The Ship of Brides

© 2005, Jojo Moyes

Yazan: Jojo Moyes

Çeviren: Nil Bosna

Yayına hazırlayan: Senem Kale

Türkçe yayın hakları: © 2024 Doğan Yayınları Yayıncılık ve Yapımcılık Tic. A.Ş.

Bu eserin bütün hakları saklıdır. Yayınevinden yazılı izin alınmadan kısmen veya tamamen alıntı yapılamaz, hiçbir şekilde kopya edilemez, çoğaltılamaz ve yayımlanamaz.

1. baskı / Ağustos 2024 / ISBN 978-625-8492-31-6

Sertifika no: 44919

Kapak tasarımı: Gökçen Yanlı

Sayfa uygulama: Yasemin Çatal

Baskı: Yıkılmazlar Basın Yayın Prom. ve Kağıt San. Tic. Ltd. Şti.

15 Temmuz Mah. Gülbahar Cad. No: 62/B Güneşli - Bağcılar - İSTANBUL

Tel: (212) 515 49 47

Sertifika no: 45464

Doğan Yayınları Yayıncılık ve Yapımcılık Tic. A.Ş.

19 Mayıs Cad. Golden Plaza No. 3, Kat 10, 34360 Şişli - İSTANBUL

Tel. (212) 373 77 00 / Faks (212) 355 83 16

www.dogankitap.com.tr / editor@dogankitap.com.tr / satis@dogankitap.com.tr

jojo
moyes
&

Gelinler
Gemisi

Çeviren: Nil Bosna

DE
X
PLUS

Betty McKee ve Jo Staunton-Lambert'a,
çok farklı yolculuklarda gösterdikleri cesaret için...

DEX KOPYA

Teşekkür

Bu kitap araştırma açısından çok büyük bir girişimdi, çok sayıda insanın cömert yardımı ve zamanı olmasaydı mümkün olamazdı. İlk olarak Teğmen Simon Jones'a, bir uçak gemisindeki yaşamın en ince ayrıntılarına ilişkin güler yüzlü ve sonsuz sabırlı tavsiyeleri –ve özellikle gemimi nasıl ateşe verebileceğime dair yaratıcı tavsiyeleri– için teşekkür ederim. Teşekkürler Si. Her türlü hata tamamen bana aittir.

Kraliyet Donanması'na, özellikle de Yarbay Ian McQueen, Teğmen Andrew G. Linsley ve HMS *Invincible*'da bulunan herkese gemide zaman geçirmeme izin verdikleri için teşekkür ederim.

Fan Publications'tan Neil McCart'a mükemmel ve bilgilendirici kitabı HMS *Victorious*'tan alıntılar yapmama izin verdiği için minnettarım. Ve Channel 4 News'tan Liam Halligan'a, Lindsay Taylor'ın muhteşem filminden beni haberdar ettiği için: Death at Gadani: The Wrecking of Canberra.

Bu süre zarfında tutulan yayınlanmamış günlüklere erişim büyüleyiciydi ve deneyimlemek için çok geç doğduğum bir döneme renk katmaya yardımcı oldu. Kocasının denizdeki yaşamına dair harika günlüğünü okumama ve bir kısmını kopyalamama izin verdiği için Margaret Stamper'a ve babası gemi inşa mühendisi Richard Lowery'nin günlüğüyle aynı şeyi yapmama izin verdiği için Peter R. Lowery'ye teşekkür ederim. Ayrıca Christopher Hunt'a, Imperial War Museum'daki Okuma Odası'nın diğer çalışanlarına ve Colindale'deki British Newspaper Library'dekilere de teşekkürler.

Anneme ve babama, denizcilik bilgisi ve deniz savaşı kitaplarından oluşan devasa kütüphanesi için Sandy'ye (Brian Sanders), Arts Decoratifs'ten Ann Miller'a, Cathy Runciman'a, Ruth Runciman'a, Julia Carmichael'a ve Saffron Walden'daki Harts çalışanlarına, belirlili bir sırayla çeşitli teşekkürler. Devam eden sıkı çalışmaları ve destekleri için Carolyn Mays, Alex Bonham, Emma Longhurst, Hazel Orme'ye ve Hodder and Stoughton yayınevindeki diğer herkese teşekkürler. Ayrıca AP Watt'tan Sheila Crowley ve Linda Shaughnessy'ye de teşekkürler.

Ve Charles'a her zamanki gibi sevgisi, editoryal rehberliği, teknik desteği, yanımda olduğu ve ona uçak gemileri hakkında büyüleyici yeni gerçekleri anlattığımda ilgileniyormuş gibi görünmeyi başardığı için teşekkürler.

Ancak en büyük sevgi ve teşekkürlerimi, neredeyse altmış yıl önce bu yolculuğu hayal bile edilemeyecek bir inanç ve cesaretle yapan ve bana bu hikâyenin temelini oluşturacak kadar hatırlayan büyükannem Betty McKee'ye borçluyum. Sanırım büyükbabam gurur duyardı.

Savaş gelini IdaFaulkner'ın "Alfabe" adlı şiirinden alıntı Joanna Lumley'nin *Forces Sweethearts* adlı kitabında yer almaktadır ve Bloomsbury yayınevi ve Imperial War Museum izniyle kopyalanmıştır.

Richard Woodman'ın *Arctic Convoys 1941-45* adlı kitabından alıntı John Murray (Publishers) Ltd'in nazik izniyle kopyalanmıştır.

Sydney Morning Herald, *Daily Mail* ve *Daily Mirror*'dan alıntılar ilgili gazete gruplarının izniyle eklenmiştir.

Avice R. Wilson'ın belgelerinden alıntılar, mülkiyet sahiplerinin ve Imperial War Museum'un nazik izniyle kopyalanmıştır.

L. Troman'ın Regency Press tarafından yayımlanan *Wine, Women and War* adlı kitabından; Joan Crouch'un Alternative Publishing Cooperative Ltd (APCOL) Australia tarafından yayımlanan *A Special Kind of Service*; ayrıca *The Bulletin* (Avustralya) ve the *Truth*'tan da (Avustralya) alıntılar eklenmiştir: hak sahipleriyle iletişime geçmek için her türlü çaba gösterilmiş ancak başarılı olunamamıştır. Hodder and Stoughton ve yazar, tüm alıntılar için iletişime geçmek isterlerse memnuniyetle kabul edecektir.

1946'da Kraliyet Donanması, yurtdışında görev yapan İngiliz askerleriyle evlenen kadın ve kızlardan oluşan savaş gelinlerinin savaş sonrası nakliyesinin son aşamasına girdi. Çoğu gelin askeri nakliye gemileriyle veya özel olarak görevlendirilen gemilerle taşındı. Ancak 2 Temmuz 1946'da yaklaşık 655 Avustralyalı savaş gelini benzersiz bir yolculuğa çıktı: İngiliz kocalarıyla buluşmak için HMS *Victorious* –bir uçak gemisi– ile yola çıktılar.

Neredeyse altı hafta süren yolculukta onlara 1.100'den fazla adam –ve on dokuz uçak– eşlik etti. En genç gelin on beş yaşındaydı. En azından biri gideceği yere ulaşamadan dul kalmıştı. Büyükannem Betty McKee inancının karşılığını alacak kadar şanslı olanlardan biriydi.

Bu yolculuktan ilham alan bu kurgusal hikâye, ona ve dünyanın diğer ucunda bilinmeyen bir geleceğe güvenebilecek kadar cesur olan tüm gelinlere ithaf edilmiştir.

Jojo Moyes
Temmuz 2004

Not: Tüm alıntılar kurgusal olmayıp, savaş gelinlerinin ya da *Victorious*'ta görev yapanların deneyimlerine dayanmaktadır.

Giriş

Onu uzun bir aradan sonra ilk kez gördüğümde sanki bir darbe almış gibi hissettim.

Bunun söylendiğini binlerce kez duymuştum ama o zamana kadar gerçek anlamını hiç anlamamıştım: Hafızamın, gözlerinin gördükleriyle bağlantı kurması zaman alarak gecikmiş, ardından, sanki büyük bir darbe almışım gibi, doğrudan bedenimi saran fiziksel bir şok olmuştu. Ben hayalperest biri değilim. Sözlerini süsleyip püslemem. Ama dürüstçe söyleyebilirim ki bu beni soluksuz bırakmıştı.

Onu bir daha görmeyi hiç beklemiyordum. Böyle bir yerde değil. Onu uzun zamandır zihnimin en derinine gömmüştüm. Sadece fiziksel olarak değil, benim için ifade ettiği her şeyi gömmüştüm. Beni yaşamak zorunda bıraktığı her şeyi. Çünkü zaman –çok uzun zaman– geçene kadar ne yaptığını anlamamıştım. O pek çok açıdan başıma gelen hem en iyi hem de en kötü şeydi.

Ama bu sadece onun fiziksel varlığının yarattığı şok değildi. Keder de vardı. Sanırım hafızamda sadece o zamanlar, onca yıl önce olduğu gibi kalmıştı. Onu şimdiki haliyle, etrafı onca insanla çevrili, bir şekilde çok yaşlanmış, çok önemsizleşmiş bir halde görünce... tek düşünebildiğim buranın onun için yanlış yer olduğuydu. Bu bana acı vermişti, bir zamanlar o kadar güzel, o kadar görkemliyen bu hale gelmesi...

Bilemiyorum. Belki de bu pek adil değildi. Hiçbirimiz sonsuza kadar var olmayacağız, öyle değil mi? Dürüst olmak gerekirse, onu o halde görmek bana ölümlü olduğumu hatırlatmıştı. Ne olduğumuzu. Ne olacağımızı.

Her ne ise, orada, daha önce hiç bulunmadığım bir yerde, bulunmak için hiçbir nedenimin olmadığı bir yerde onu yeniden bulmuştum. Belki de o beni bulmuştu.

Sanırım o âna kadar kadere inanmamıştım. Ama ikimizin de ne kadar uzaktan geldiğimiz düşünülmediğinde inanmamak zordu.

Millerin, kataların, uçsuz bucaksız okyanusların ötesinde birbirimizi tekrar görmemizin imkânsız olduğunu düşününce kadere inanmamak zordu.

Hindistan, 2002

Tartışma sesleriyle uyanmıştı. Küçük bir köpeğin, sorunun nerede olduğunu henüz keşfedemediği zaman çıkardığı seslere benzer kesik kesik, düzensiz, inişli çıkışlı sesler. Yaşlı kadın başını pencereden çekti, klimanın iliklerine kadar üşüttüğü ensesini ovuşturarak doğrulmaya çalıştı. Uyanmanın o ilk bulanık anlarında nerede olduğundan, hatta kim olduğundan bile emin değildi. Seslerin hareketli ahengini ayırt etti, sonra kelimeler yavaş yavaş belirginleşerek onu rüyasız uykudan kademe kademe günümüze taşıdı.

“Sarayları beğenmediğimi söylemiyorum. Veya tapınakları. Sadece burada iki hafta geçirdiğimi ve gerçek Hindistan’a yaklaşıp yaklaşmadığımı söylüyorum.”

“Sence ben neyim? Sanal Sanjay mı?” Adamın ön koltuktan gelen sesi hafif alaylıydı.

“Ne demek istediğimi biliyorsun.”

“Ben Hintliyim. Buradaki Ram da Hintli. Hayatımın yarısını İngiltere’de geçirmem beni daha az Hintli yapmaz.”

“Ah, hadi ama Jay, pek tipik sayılmazsın.”

“Neye göre tipik?”

“Bilmiyorum. Burada yaşayan çoğu kişiye göre.”

Genç adam umursamaz bir tavırla başını iki yana salladı. “Yoksulluk turisti olmak istiyorsun.”

“Öyle değil.”

“Eve gidip arkadaşlarına gördüğün korkunç şeyleri anlatabilmek istiyorsun. Çektikleri acıdan nasıl bihaber olduklarını anlatmak istiyorsun. Ve size verdiğimiz tek şeyin Coca-Cola ve klima olduğunu.”

Gülüşmeler oldu. Yaşlı kadın gözlerini kısarak saatine baktı. Saat neredeyse on bir buçuktu; hemen hemen bir saattir uyuyordu.

Yanıdaki torunu iki ön koltuğun arasından öne doğru eğilmişti. “Bak, ben sadece insanların gerçekte nasıl yaşadığını anlatan bir şeyler görmek istiyorum. Demek istediğim, tur rehberlerinin göstermek istediği tek şey prenslerin evleri ya da alışveriş merkezleri.”

“Demek kenar mahalleleri istiyorsun.”

Şoför koltuğundan Mr. Vaghela'nın sesi geldi: “Sizi kendi evime götürebilirim, Miss Jennifer. İşte kenar mahalle koşulları budur.”

İki genç onu duymazdan gelince sesini yükseltti: “Buradaki Mr. Ram B. Vaghela'ya yakından bakarsanız aynı zamanda fakirleri, ezilenleri ve mülksüzleri de görmüş olursunuz.” Omuz silkti. “Biliyor musunuz bunca yıl nasıl hayatta kaldığıma hayret ediyorum.”

“Biz de neredeyse her gün merak ediyoruz” dedi Sanjay.

Yaşlı kadın dikiz aynasında kendini görünce tamamen doğrulup dik oturdu. Başının bir tarafında saçları düzleşmiş; yakası, soluk teninde koyu kırmızı bir girinti bırakmıştı.

Jennifer arkasına baktı. “İyi misin büyükanne?” Kot pantolonu kalçasından biraz aşağı inmiş, küçük bir dövme ortaya çıkmıştı.

“İyiyim canım.” Jennifer kendisine dövme yaptırdığını söylemiş miydi? Saçlarını düzeltti, hatırlayamamıştı. “Çok özür dilerim. İçim geçmiş olmalı.”

“Özür dilenecek bir şey yok” dedi Mr. Vaghela. “Biz olgun vatandaşların ihtiyaç duyduğumuzda dinlenmelerine izin verilmeli.”

“Arabayı benim kullanmamı istediğini mi söylüyorsun Ram?” diye sordu Sanjay.

“Hayır, hayır, Mr. Sanjay, sör. Heyecan verici konuşmanızı bölmek istemem.”

Yaşlı adamın gözleri dikiz aynasında onunkilerle buluştu. Uykudan hâlâ bulanık ve savunmasız yaşlı kadın, kasıtlı bir göz kırpmada olduğunu düşündüğü bu bakışa gülümseyerek karşılık vermek için kendini zorladı.

Yaşlı kadın yaklaşık üç saattir yolda olduklarını hesapladı. Jennifer'la kendisinin sıkı sıkıya planlanmış gezi turuna son da-

kikada eklenen Gujarat yolculuğu (“Üniversiteden arkadaşımın –Sanjay– ailesi bize birkaç gece konaklamayı teklif etti, büyükanne! Saray gibi çok muhteşem bir evleri var. Sadece birkaç saat mesafede) bir macera olarak başlamış, uçağın planlanan saatte kalkmaması nedeniyle Bombay’a dönüp eve aktarma uçuşlarına yetişebilme-leri için sadece bir gün kalınca neredeyse felaketle sonuçlanmıştı.

Yolculuktan şimdiden bitkin düşmüş, içten içe umutsuzluğa kapılmıştı. Hindistan’ı bir çile olarak görmüştü, klimalı otobüsle- rin ve dört yıldızlı otellerin filtrelerine rağmen duyularının yoğun bombardımanı altındaydı ve Singh’lerin evinin görkemli sınırları içinde bile olsa Gujarat’ta mahsur kalma düşüncesi içini dehşetle doldurmuştu. Ama öte yandan Mrs. Singh, “leydilerin” eve uçma- sını sağlamak için arabasını ve şoförünü kullandırmaya gönüllü olmuştu. Üstelik uçak altı yüz kilometre kadar uzaktaki bir havaa- larından kalkacak olmasına rağmen. “Tren istasyonlarında oyalan- mak istemezsiniz” demişti Jennifer’ın parlak sarı saçlarını narin bir jestle işaret ederek. “Refakatsiz olmaz.”

“Onları ben götürebilirim” diye karşı çıkmıştı Sanjay. Ama an- nesi sigorta tazminatı ve araba kullanma yasağı hakkında bir şey- ler mırıldanınca oğlu durduklarında rahatsız edilmemeleri için Mr. Vaghela’ya eşlik etmeyi kabul etmişti. Bu tür bir şeydi. Önce, birlikte seyahat eden kadınların kendi başlarının çaresine bakması- nın güvensiz olması düşünüldüğü için sinirlenmişti. Şimdi bu eski moda nezaket için minnettardı. Bu yabancı alanlarda tek başına yolunu bulmayı gözü kesmiyor, hiçbir şeyden korkmuyor gibi gö- rünen, risk alan torunuyla kaygı duyuyordu. Onu birkaç kez uyar- mak istemiş, ama güçsüz ve ürkek olduğunun bilinciyle kendini durdurmuştu. Gençler korkusuz olmakta haklılar, diye hatırlatmış- tı kendine. O yaşta kendini hatırla.

“Orada arkada iyi misiniz madam?”

“İyiyim, teşekkür ederim Sanjay.”

“Korkarım daha epey yolumuz var. Kolay bir yolculuk değil.”

“Sadece oturanlar için çok zorlu olmalı” diye mırıldandı Mr. Vaghela.

“Bizi götürdüğünüz için çok nazıksınız.”

“Jay! Şuna bak!”

Artık bağlantı yolundan çıkıp çelik kirişler ve kerestelerle dolu depolarla çevrili bir gecekondu mahallesinden geçtiklerini gördü. Gelişigüzel bir araya getirilmiş metal levhâlardan uzun bir duvarla çevrelenmiş yol giderek daha fazla çukur ve tekerlek izleriyle dolmuştu, öyle ki skuterler toprakta karmaşık izler bırakıyor, hatta aşırı hız için yapılmış bir araç bile saatte yirmi beş kilometreden hızlı gidemiyordu. Şimdi siyah Lexus emekleyerek ilerliyor, sanki bir siren çağrısına cevap veriyormuşçasına, çukurlardan ya da tek tük ineklerden kaçınmak için belli aralıklarla yön değiştirirken motorundan sabırsız bir hırıltı yayarak yol alıyordu.

Jennifer’in bağırmasının nedeni inek değil (çok sayıda inek görmüşlerdi), beyaz seramik lavabolardan bir dağdı, içlerinden kopmuş göbek kordonları gibi atık boruları çıkıyordu. Az ötede bir yığın şilte ve ameliyat masasına benzer başka bir şey duruyordu.

“Gemilerden” dedi Mr. Vaghela, anlaşılan önemsiz bularak.

“Acaba yakında durabilir miyiz?” diye sordu kız. “Neredeyiz?”

Şoför eğri büğrü parmağını yanındaki haritaya koydu. “Alang.” “Burada olmaz.” Sanjay kaşlarını çatmıştı. “Buranın durmak için iyi bir yer olduğunu sanmıyorum.”

“Haritaya bakayım” dedi Jennifer, öne çıkıp iki adamın arasına sokularak. “Anayoldan uzakta bir yer olabilir. Biraz daha... heyecan veren bir yer.”

“Sanırım anayoldan uzaktayız” dedi büyükannesi, tozlu sokağa, yol kenarında çömelmiş adamlara bakarak. Ama kimse onu duymuyor gibiydi.

“Hayır...” Sanjay etrafına bakınıyordu. “Buranın öyle bir yer olduğunu...”

Yaşlı kadın koltuğunda kıpırdandı. Artık içecek bir şeye ve bacaklarını esnetmeye can atıyordu. Tuvaletle de gitmek istiyordu ama Hindistan’da geçirdikleri kısa süre ona büyük otellerin dışında tuvaletin rahatlatma olduğu kadar bir çile de olduğunu öğretmişti.

“Bakın ne diyeceğim” dedi Sanjay, “birkaç şişe kola alırız ve ba-

caklarımızı esnetmek için kasaba dışında bir yerde dururuz.”

“Burası bir hurdalık kasabası mı?” Jennifer gözlerini kısarak buzdolaplarına baktı.

Sanjay elini sallayarak şoföre durmasını işaret etti. “Şurada dur Ram, şu dükkânda. Tapınağın yanındaki. Soğuk içecek alacağım.”

“Biz soğuk içecek alacağız” dedi Jennifer. Araba durdu. “Sen arabada iyi misin büyükanne?” Cevabını beklemedi. İki birden kapılardan fırladılar, sıcak hava dalgası arabanın suni serinliğine nüfuz ederken gülerken güneşten kavrulan dükkâna girdiler.

Yolun az ilerisinde başka bir grup adam topuklarının üzerine çömelmiş, teneke bardaklardan içiyor, ara sıra kayıtsız bir keyifle boğazlarını temizliyorlardı. İlgisizce arabaya baktılar. Yaşlı kadın arabada oturmuş rölantide çalışan motorun tik taklarını dinlerken birdenbire dikkat çektiğini hissetti. Dışarıda, topraktan titreşerek sıcaklık yükseliyordu.

Mr. Vaghela koltuğunda arkasına döndü. “Hanımefendi –şoförünüze ne kadar ödediğinizi sorabilir miyim?” Bunu Sanjay arabada yokken üçüncü kez soruyordu.

“Benim şoförüm yok.”

“Ne? Yardımcınız yok mu?”

“Eh, bunu yapan bir kız var” dedi kekeleyerek. “Annette.”

“Kendi konutu var mı?”

Annette’in derli toplu demiryolu elemanı evini, pencere pervazındaki sardunyaları düşündü. “Evet, bir bakıma.”

“Ücretli izin?”

“Korkarım emin değilim.” Kendisiyle Annette’in iş ilişkisinin detaylarına girmek üzereydi ama Mr. Vaghela sözünü kesti.

“Kırk yıldır bu aile için çalışıyorum ve yılda sadece bir hafta ücretli iznim var. Bir sendika kurmayı düşünüyorum, *arkadaş*. Kuzenimin evinde internet var. Nasıl çalıştığına bakıyorduk. Danimarka. İşte, işçi hakları açısından iyi bir ülke var.” Tekrar öne dönerek başını salladı. “Emeklilik, hastaneler... eğitim... hepimiz Danimarka’da çalışmalıyız.”

Yaşlı kadın bir süre sessiz kaldı. “Hiç gitmedim” dedi sonunda.

Yol kenarındaki mağazada dolaşan sarı ve siyah saçlı iki genci

izledi. Jennifer sadece arkadaş olduklarını söylemişti ama iki gece önce torununun karo kaplı koridordan gizlice Sanjay'ın odası olduğunu düşündüğü odaya girdiğini duymuştu. Ertesi gün birbirlerine çocuklar kadar rahat davranmışlardı. "Ona âşık mısınız?" Jennifer, çekingeng sorusuyla dehşete düşmüş gibiydi. "Tanrım, hayır büyükanne. Ben ve Jay... oh, hayır... Ben ilişki istemiyorum. Bunu o da biliyor."

Yine o yaşlardaki kendisini, erkeklerin arasında yalnız kalmaktan duyduğu, kekeleyesine yol açan dehşeti, bambaşka nedenlerle bekâr kalma kararlılığını hatırladı. Sonra Sanjay'a baktı, torununun sandığı kadar anlayışlı olmayabileceğinden şüpheleniyordu.

"Burayı biliyor musunuz?" Mr. Vaghela bir parça daha betel yaprağı çiğnemeye başlamıştı. Dişleri kırmızıya boyanmıştı.

Yaşlı kadın başını salladı. Klima kapalıydı, şimdiden hava sıcaklığının yükseldiğini hissetmeye başlamıştı. Ağzı kurumuştu, zor yutkunuyordu. Jennifer'a birkaç kez kola sevmeyi söylemişti.

"Alang. Dünyanın en büyük gemi söküm tersanesi."

"Oh." İlgileniyormuş gibi görünmeye çalıştı ama kendini gidecek daha yorgun hissediyor, yola devam etmek istiyordu. İleride bilinmeyen bir mesafede bulunan Bombay oteli bir vaha gibi geliyordu. Saatine baktı: Nasıl oluyordu da iki şişe içecek almak yirmi dakika sürüyordu?

"Burada dört yüz tersane var. Ve bir tankeri birkaç ay içinde somun ve civatalarına kadar sökebilen adamlar."

"Oh."

"Burada işçi hakları yok, biliyorsunuz. Canlarını tehlikeye atmaları için günde bir pound ödeniyor."

"Gerçekten mi?"

"Dünyanın en büyük gemilerinden bazıları burada son buldu. Sahiplerinin gemilerde bıraktığı şeylere inanamazsınız –yemek takımları, İrlanda ketenleri, bütün bir orkestranın müzik aletleri." İçini çekti. "Bazen bu insanı çok üzüyor arkadaş. Bu kadar güzel gemiler, böyle hurda malzemesine dönüşüyor."

Yaşlı kadın bakışlarını dükkânın kapısından ayırıp ilgileniyor gibi görünmeye çalıştı. Gençler çok düşüncesiz olabiliyordu. Göz-

lerini kapadı, yorgunluk ve susuzluğun normalde dengeli olan ruh halini zehirlediğinin farkındaydı.

“Bhavnagar yolunda her şeyi alabileceğiniz söyleniyor –sandalyeler, telefonlar, müzik aletleri. Gemiden çıkabilecek her şeyi satıyorlar. Kayınbiraderim Bhavnagar’daki büyük gemi söküm şirketlerinden birinde çalışıyor *arkadaş*. Tüm evini gemi eşyalarıyla döşedi. Saraya benziyor, biliyor musunuz?” Dişlerini karıştırdı. “Çıkarabildikleri her şey. Himf. Mürettebatı da satarlarsa hiç şaşırمام.”

“Mr. Vaghela.”

“Evet, hanımefendi??”

“Şurası çayevi mi?”

Mr. Vaghela, monologunu kesip, yaşlı kadının parmağını takip ederek tozlu yol kenarında birkaç sandalyeyle masanın gelişigüzel durduğu sakin dükkâna baktı. “Evet, öyle.”

“O halde bir sakıncası yoksa beni götürüp bir fincan çay ısmarlar mısınız? Torunumu beklemeye bir dakika daha dayanabileceğimi sanmıyorum.”

“Memnuniyetle, hanımefendi.” Arabadan inip ona kapıyı açtı. “Bu gençlerde hiç saygı duygusu yok *arkadaş*.” Kolunu uzattı, yaşlı kadın öğlen güneşinde gözlerini kırıştıtararak arabadan inip koluna yaslandı. “Danimarka’da çok farklı olduğunu duymuştum.”

Mr. Vaghela’nın “servis çayı” dediği bir fincan çayını içerken gençler dışarı çıktı. Fincan sanki yıllarca kullanılmış gibi çizik çizikti, ama temiz görünüyordu ve onları ağırlayan adam son derece etkili bir gösteriyle servis yapmıştı. Seyahatleriyle ilgili mecburi soruları Mr. Vaghela aracılığıyla yanıtlamış, dükkân sahibinin Milton Keynes’teki kuzenini tanımadığını doğrulamış, Mr. Vaghela’nın bir bardak chai’nin (ve anlarsınız ya, gücünü korumak için yapışkan fıstıklı şekerlemenin) parasını ödedikten sonra gölgeliğin altına oturmuş, hafifçe yükseltilmiş görüş noktasından çelik duvarın arkasında uzanan bildiği yere bakıyordu: uçsuz bucaksız, pırl pırl mavi deniz.

Az ileride bir nim ağacının gölgesinde küçük bir Hindu tapınağı vardı. Tapınak işçilerin ihtiyaçlarını karşılamak üzere evrim geçir-

diği anlaşılan bir dizi barakayla çevriliydi: bir berber dükkânı, bir sigara satıcısı, meyve ve yumurta satan bir adam ve bisiklet parçaları satan bir başkası. Görünürdeki tek kadının kendisi olduğunu anlaması birkaç dakika sürmüştü.

“Nereye gittiğinizi merak ettik.”

“Çok sürmedi sanırım. Mr. Vaghela’yla sadece birkaç metre uzaktaydık.” Sesi istediğinden daha keskin çıkmıştı.

“Burada durmayı düşünmediğimi söylemişim” dedi Sanjay, pek gizleyemediği bir öfkeyle önce gruptaki adamlara, sonra arabaya baktı.

“Arabadan inmeme gerekiyordu” dedi yaşlı kadın kararlı bir ifadeyle. “Mr. Vaghela bana yardım etme nezaketini gösterdi.” Sürpriz bir şekilde güzel olan çayını yudumladı. “Bir molaya ihtiyacım vardı.”

“Elbette. Demek istediğim –tatilinizin son günü olduğu için size daha güzel bir yer bulmak istedim.”

“Bu benim için yeterli.” Artık kendini biraz daha iyi hissediyordu: Sıcak, hafif deniz meltemiyle hafiflemişti. Bulanık ve bitmek bilmeyen kilometrelerce yoldan sonra masmavi suyun görüntüsü rahatlatıcıydı. Uzaktan uzağa metalin metale çarpıp çıkardığı boğuk çınlamayı, kesici bir aletin uğultusunu duyabiliyordu.

“Vay! Şu gemilere bakın!”

Jennifer el kol hareketleri yaparak, büyükannesinin kumların üzerinde balinalar gibi duran devasa gemilerin gövdelerini seçebildiği sahili işaret ediyordu. Yaşlı kadın gözleri yarı kapalı, keşke arabadan gözlüğümü getirseydim diye düşündü. “Bahsettiğiniz gemi söküm tersanesi bu mu?” dedi Mr. Vaghela’ya.

“Dört yüz tane, hanımefendi. On kilometrelik sahil boyunca.”

“Fil mezarlığına benziyor” dedi Jennifer, uğursuz bir ifadeyle ekledi, “Gemilerin ölmeye geldiği yer. Gözlüğünü getireyim mi büyükanne?” Sanki dükkânda uzun süre kalışını telafi etmek istercesine yardımsever ve uzlaşmacıydı.

“Çok iyi olurdu.”

Başka koşullarda, diye düşündü daha sonra, gümüşü bir kavisle ufukla buluşan mavi gökyüzüyle, arkasında kalan uzaktaki mavi

dağ sırasıyla uçsuz bucaksız kumsal bir seyahat broşürünü süsleyebilirdi. Ama gözlüklerinin yardımıyla, kumların yılların pasından ve yağından grileştiğini, dönümlerce sahil şeridine, 400-500 metre aralıklarla duran devasa gemilerin, tanımlanamayan devasa metal parçaların, artık kullanılmayan gemilerin iç aksamalarının serpiştirilmiş olduğunu görebiliyordu.

Birkaç yüz metre ileride su kenarında, mavi, gri ve beyaz renkte solmuş giysili bir grup adam art arda kalçalarının üzerine çömelmiş, kıydan birkaç yüz metre açıkta demirlemiş bembeyaz bir gövdeden bir kaptan köşkünün dışarı sallanmasını ve ağır bir şekilde denize çakılmasını izliyordu.

“Tipik turistik yerlerden değil” dedi Sanjay.

Jennifer gözlerini güneşten korumak için elini siper etmiş, bir şeye bakıyordu. Büyükannesi çıplak omuzlarına bakarak örtmesini söyleyip söylememeyi düşündü.

“İşte ben de böyle bir şeyden bahsediyordum. Haydi Jay, gidip bir bakalım.”

“Hayır, hayır, miss. Bunun iyi bir fikir olduğunu sanmıyorum.” Mr. Vaghela *chai*'ını bitirdi. “Tersane bir bayana göre bir yer değil. Ve liman müdürlüğünden izin almanız gerekecek.”

“Sadece bir bakmak istiyorum, Ram. Kaynakçının şalomasını kullanacak değilim.”

“Bence Mr. Vaghela'yı dinlemelisin canım.” Çayevindeki varlıklarının bile dikkat çektiğini fark ederek fincanını indirdi. “Burası bir çalışma alanı.”

“Ve hafta sonu. Neredeyse hiçbir şey yapılmıyor. Hadi ama Jay. Beş dakikalığına içeri girmemize kimse bir şey demez.”

“Kapıda bir bekçi var” dedi Sanjay.

Sanjay'ın daha fazla riske girme konusundaki doğal isteksizliğinin bir macera arkadaşı, hatta bir koruyucu olarak görülme ihtiyacıyla dengelendiğini görebiliyordu. “Jennifer hayatım...” dedi Sanjay'ı sıkıntıdan kurtarmak için.

“Beş dakika.” Jennifer sabırsızlıktan neredeyse zıplayarak ayağa fırladı. Derken yolun yarısına gelivermişti.